

Verslag van de vergadering van de statencommissie Water en Milieu van 2 februari 2004

Aanwezig:

Mw. drs. R.C.M. Stadhouders (voorzitter), mw. drs. J. Vonk-Vedder (CDA), mw. ir. A.A. Swets (CDA), E. Jongsma (CDA), mw. drs. ing. L.L. Oostlander (CDA), J.L.M.M. Damen (VVD), mw. S.D. Oosterhuis (WD), mr. J.G.M. Reerink (PvdA), mw. mr. K.J. Fokker (PvdA), F. Killi (PvdA), drs. R. Vis (GL), mw. drs. M.C. Das (GL), J.R. Ploeger (D66), L. de Vries (SP), H.J. van der Wind (SGP), ir. J.E.F. Landman (CU), drs. C. de Heer (CU), mw. mr. E.C.A.M. Boot (LPF)

Voorts aanwezig: gedeputeerde J. Binnekamp

Ambtelijke delegatie: mw. Gerretsen, mw. Schoo, mw. De Pater, mw. Bisselink en de heren De Loor, Valkonet, De Rooij, Wagener, Agterberg, Hazenoot, Kluitmans, Bles en Timmermans en

mw. W. Voorneman-Rikkers (notuliste Voorneman Van Weerd Notuleerbureau)

Adjunct-griffier: L.C.A.W. Graafhuis

Commissiesecretaris: mw. ing. A. G. Trip

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

2. Mededelingen

- De voorzitter constateert, dat onduidelijkheid bestaat over de bezetting van de fracties als het gaat om de aantallen. Zij zal dit punt meenemen naar het Presidium en de Statengriffie om de afspraken hieromtrent na te gaan.

- Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Van Oostrum.

- De voorzitter deelt mede, dat een uitnodiging is ontvangen voor een gecombineerde (interprovinciale) Commissievergadering met Overijssel en Gelderland op 8 maart a.s. te Arnhem (13.00 - 15.00) inzake Ruimte voor de rivier.

Van de zijde van de commissie wordt gewezen op het feit dat, na de reguliere vergadering van WEM op 8 maart, ook de bijeenkomst van de waterproof Waterproef plaatsvindt (aanvang 17.00 uur). Naar aanleiding van de discussie wordt besloten dat op 8 maart a.s. in principe wordt deelgenomen aan de bijeenkomst in Arnhem (aanvang 13.00 uur, vervoer eigen gelegenheid) en de reguliere vergadering van de commissie komt te vervallen tenzij zich zeer dringende agendapunten voordoen die geen uitstel gedogen.

- De heer Damen memoreert in algemene zin de afspraak de commissievergaderingen halfjaarlijks te wisselen van de middag naar de avond. Spreker constateert, dat in het schema van WEM geen wijziging heeft plaatsgevonden. De VVD-fractie heeft hier moeite mee, hetgeen door meerdere fracties wordt ondersteund. De voorzitter onderschrijft de afspraak het vergadertijdstip halfjaarlijks te wisselen; er is in deze blijkbaar iets misgegaan. Het vergaderschema is echter vastgesteld. Het lijkt spreekster derhalve lastig daarin nu nog wijziging aan te brengen. Er zal op worden toegezien, dat de wijziging in ieder geval voor de 2° helft van dit jaar wordt doorgevoerd.

Mw. Oosterhuis kan zich voorstellen dat een wijziging op dit moment niet meer kan worden doorgevoerd. Dit betekent voor haar echter, dat zij niet alle vergaderingen zal kunnen bijwonen. Waarvan acte.

- De voorzitter deelt mede dat, op 15 maart a.s. op uitnodiging van de heer De Bondt, dijkgraaf AGV, gezamenlijke met REG een excursie plaatsvindt naar de boezemkade gecombineerd met een excursie voor het streekplan naar het Veenweide gebied. De commissie stemt hiermee in. Nadere informatie volgt.

- De heer Binnekamp verwijst voor wat betreft de stand van zaken met betrekking tot de Nedereindse Plas naar zijn e-mail ter zake. In februari/maart hoort de provincie van VROM of zij kunnen instemmen met de in de e-mail verwoorde voorgestelde constructie.

Mw. Fokker informeert of er nu wel of geen sprake is van overeenstemming tussen partijen gelet op het feit dat de fa. Mourik thans weer de OZB als nieuw punt heeft ingebracht. Voorts informeert zij op welke termijn duidelijkheid komt over een mogelijke samenhang met de Haarrijnse Plas. Mw. Swets onderschrijft het betoog van de PvdA-fractie. Zij hecht er wel aan haar waardering uit te spreken over de inzet van de gedeputeerde. Spreekster heeft in de pers gelezen dat de wielervereniging nu toch met hun circuit in Nieuwegein doorgaan, hetgeen de CDA-fractie betreurt omdat zowel de provincie als de gemeente Utrecht driejaar geleden steun hebben toegezegd voor het wielercircuit. Spreekster doet een beroep op de gedeputeerde om, indien de 'knip' toch nog mogelijk is, een spoedige tot standkoming van het circuit te bevorderen. Zij is zich ervan bewust dat de gedeputeerde afhankelijk is van de fa. Mourik.

De heer Vis informeert of hij goed heeft begrepen dat nog contact moet worden gelegd met VROM over de gelden voor de ernstige bodemverontreiniging.

De heer Binnekamp zegt toe te zullen trachten op korte termijn met de fa. Mourik overleg te voeren om de wielersbaan alsnog invulling te geven. Er is al contact gelegd met VROM over de gelden voor de bodemverontreiniging. Uitsluitsel wordt in februari/maart verwacht. Over de samenhang met de Haarrijnse

Plas verwacht spreker over 2 tot 3 maanden duidelijkheid te kunnen geven. Er is sprake van overeenstemming tussen partijen. In principe zijn de overeenkomsten klaar. Spreker onderschrijft dat fa. Mourik het aspect van de OZB heeft ingebracht, maar hij verwacht dat dit wellicht niet zo'n zwaar punt zal zijn.

- Met betrekking tot de baggerproblematiek deelt de heer Binnekamp mede dat de gemeente Amersfoort en de provincie Utrecht een derde hebben ingeschakeld om te zoeken naar mogelijke alternatieven. Afgelopen week heeft overleg plaatsgevonden over de bevindingen tot nu toe. Zoals een ieder bekend is, vindt op dit moment ook een discussie plaats over de depots plus. Inmiddels heeft de werkgroep gerapporteerd aan de stuurgroep. De stuurgroep brengt advies uit aan de Staatssecretaris. Dit zal moeten worden afgewacht. Het ziet er echter vooralsnog niet naar uit dat de provincie extra bagger zal kunnen storten in IJsselooog en Slufter, hetgeen spreker had gehoopt.

De heer Reerink informeert of de locatie Zevenhuizen in deze nog steeds in beeld is.

De heer Binnekamp bevestigt het vorenstaande.

- In het kader van de windenergie deelt de heer Binnekamp mede, dat 5 informatiebijeenkomsten zijn georganiseerd. Hij is van mening dat de boodschap, die de provincie heeft willen overbrengen, is overgekomen. Aan de burger is ook duidelijk uitgelegd wat hun mogelijkheden zijn, indien zij het oneens blijven met de plaatsing van de windmolens.

De heer Reerink merkt op, dat beleid aan verandering onderhevig kan zijn. Hij informeert hoe hard het gegeven over de plaatsing van het aantal windmolens is.

De heer De Vries spreekt zijn waardering uit over de voorlichtingsbijeenkomsten met betrekking tot de windmolenproblematiek. Het waren informatieve avonden en goed gepresenteerd. Het is de SP-fractie wel duidelijk geworden, dat het plan veel weerstand oproept. Het ware beter geweest, indien niet op allerlei controversiële plekken een rij windmolens werden geprojecteerd. In de visie van de SP-fractie zou één plaats een betere oplossing zijn geweest.

De heer Binnekamp merkt op dat hij open staat voor suggesties ten aanzien van een plaats binnen de provincie waar hij alle windmolens zou kunnen wegzetten.

De heer De Vries geeft in overweging in plaats van een golfterrein een windmolenpark aan te leggen. De heer Binnekamp vervolgt, dat een hard gegeven is dat de provincie de verplichting heeft 25 windmolens weg te zetten.

- De voorzitter memoreert, dat een aantal leden van deze commissie richting de gedeputeerde schriftelijk hun zorg heeft uitgesproken over de afstemming PMP, WHP en het streekplan. De heer Binnekamp bevestigt het vorenstaande en deelt mede, dat met betrekking tot het WHP en het streekplan een tijdschema is opgesteld van de momenten van behandeling in de diverse gremia op weg naar de uiteindelijke vaststelling in PS op 6 december 2004. Gelijktijdige vaststelling van het streekplan en het WHP is van belang gelet op de onderlinge samenhang. Spreker zegt de commissie een afschrift van het tijdschema toe.

Voor het PMP ligt het anders; het PMP heeft geen relatie met het streekplan. GS hebben het PMP aangehouden, omdat er problemen zijn met de dekking. Er zijn in deze twee mogelijkheden:

- aan de commissie wordt een 'uitgekleed' PMP voorgelegd of
- de besluitvorming in PS op 24 mei a.s. met betrekking tot de Voorjaarsnota en de KWATTA-operatie worden afgewacht.

De voorkeur van spreker gaat uit naar het laatste. Indien een en ander goed verloopt, kan het PMP tegelijkertijd met het WHP en het streekplan worden vastgesteld. De heer Damen merkt op dat in het traject naar 6 december toe ook rekening moet worden gehouden met het tijdig op elkaar afstemmen van de plannen in de periode daarvoor. Indien in het kader van het WHP wordt gekozen voor bepaalde maatregelen, heeft dat consequenties voor het streekplan. Spreker vraagt zich in het kader van de behandeling van het PMP af of het niet te laat is, indien het resultaat van de Voorjaarsnota en de KWATTA-operatie eerst wordt afgewacht.

De heer Reerink acht het niet gewenst te wachten tot alles op één dag bij elkaar komt. Dat is ook niet de afspraak. De afspraak is dat PS in de periode tussen nu en de vaststelling van het streekplan de andere strategische plannen zouden vaststellen, zodat het resultaat bij de inhoudelijke discussie over het streekplan kan worden betrokken. Het PMP is daarbij altijd genoemd.

Met betrekking tot de PMP stelt de PvdA-factie voor de behandeling op korte termijn voort te zetten en met de behandeling van het actieprogramma, dat afhankelijk is van de beschikbare financiële middelen, te wachten op de uitkomst van de besluitvorming over de Voorjaarsnota en de KWATTA-operatie. Het voordeel hiervan is dat, indien in het kader van het actieprogramma op grond van de beschikbare financiële middelen keuzes moeten worden gemaakt, de commissie naar aanleiding van de inhoudelijke discussie over de inhoud van het PMP al heeft kunnen aangeven wat zij - mede gelet op de inspraakreacties - belangrijk vindt.

De heer Jongsma wijst erop, dat het ontwerp-streekplan ter inzage ligt. Het resultaat van dat belangrijke proces moet worden afgewacht. Hetzelfde geldt voor de windenergie. In de vorige Statenperiode is inderdaad afgesproken het WHP tegelijk te behandelen met het streekplan. Die samenhang voltrekt zich z.i. vanzelf in de komende maanden.

Mw. Swets deelt mede, dat de CDA-fractie zich in grote lijnen kan vinden in het voorstel van de PvdA-fractie. Bekeken zal moeten worden hoe dat het beste kan worden ingevuld. De CDA-fractie voelt in principe niet voor het behandelen van een geheel uitgekleed plan, waaraan later weer van alles moet

worden aangevuld. Daarnaast begrijpt spreekster dat een integrale afweging moet worden gemaakt, maar PS hebben wel het budgetrecht.

De heer Landman sluit zich aan bij het betoog van de PvdA-fractie. Dit geldt eveneens voor de SGP-fractie en de SP-fractie.

De heer Vis onderschrijft het betoog van de WD-fractie, die pleit voor een iets eerdere behandeling van het WHP ten opzichte van het streekplan omdat het water als sturend element ingrediënten moet aanreiken voor het streekplan.

De heer Binnekamp zet uiteen de visie van de WD-fractie niet te delen. De commissie krijgt een en ander voorgelegd alvorens het de inspraak ingaat. In die zin onderschrijft spreker het betoog van de heer Jongma. In de vorige Statenperiode is aangedrongen op de samenhang tussen het WHP en het streekplan omdat de door PS vast te stellen functiekaarten uit het WHP moeten worden opgenomen in het streekplan. In het eerder toegezegde tijdschema zijn duidelijk momenten ingebouwd waarop de commissie, voor de ter inzage legging, de gelegenheid krijgt haar mening te geven. Spreker onderschrijft dat het vaststellen van drie strategische plannen op één dag teveel is. Het zijn echter PS die hebben gekozen voor een gezamenlijke behandeling van streekplan en WHP. Indien de commissie het WHP eerder dan wel later wil behandelen kan naar de mogelijkheden daarvan worden gekeken.

De heer Reerink wijst erop, dat een geïntegreerde behandeling iets anders is dan een gelijktijdige behandeling. Het verzoek luidt de discussie in de commissie tijdig te voeren om de resultaten daarvan mee te kunnen nemen in het streekplan.

De voorzitter informeert of verzoek van de PvdA-fractie, dat door de overige fracties wordt ondersteund, kan worden ingewilligd.

De heer Binnekamp antwoordt, dat dit mogelijk is. Met betrekking tot het PMP hebben GS er vooralsnog voor gekozen de commissie geen uitgekleed verhaal voor te leggen. Spreker kan zich echter goed vinden in het voorstel de discussie op basis van het ontwerp dat thans voorhanden is, plus de in de vorige vergadering toegezegde bijbehorende stukken te voeren, zonder te kijken naar de financiële kaders. Hij zegt toe zich hiervoor sterk te zullen maken bij GS. Spreker stelt voor een afzonderlijke vergadering aan dit onderwerp te wijden.

De heer Damen hecht eraan op te merken dat hij wel op één lijn zit met de gedeputeerde. Het gaat de WD-fractie erom, dat de procedure voor het streekplan niet wordt vertraagd en dat er een duidelijke afstemming komt op het gebied van een aantal zaken omdat water een ruimtelijk ordenend principe is. Voorkomen moet worden dat er een verkeerde interpretatie komt van kaarten en gebruik van gronden.

De voorzitter concludeert de toezegging van de gedeputeerde dat:

- het tijdschema aan de commissie wordt toegezonden;
- de behandeling van het PMP uiterlijk voor de aprilvergadering wordt geagendeerd, zodat de kaderstellende rol goed kan worden vervuld;
- de onderdelen uit het WHP, die voor het streekplan relevant zijn, tijdig voor deze commissie zullen worden geagendeerd.

Mw. Swets verzoekt tevens om toezending van de planning met betrekking tot de Voorjaarsnota en Begroting.

Spreekster heeft in de commissie BEM begrepen, dat de behandeling van de Voorjaarsnota in plaats van in juni in mei zal plaatsvinden.

De voorzitter neemt dit mee. De vraag is of wellicht een extra vergadering nodig is. Spreekster stelt voor daarvoor vanuit de Statengriffie een datumvoorstel te doen.

Vooruitlopende hierop merkt de heer Graafhuis op dat er keuzes zullen moeten worden gemaakt. De commissie gaat op 8 maart naar Arnhem of besluit het PMP te agenderen, omdat om 17.00 uur de IVN bijeenkomst plaatsvindt. Op 5 april is een excursie gepland naar het waterschap in combinatie met een excursie in het kader van het streekplan; in mei zou behandeling van het PMP gelijktijdig met de Voorjaarsnota vallen, hetgeen ook niet kan.

De voorzitter stelt voor een en ander eerst intern kort te sluiten en vervolgens op zo kort mogelijke termijn te komen met een voorstel aan de Commissie. De uitkomst is mogelijk dat de bijeenkomst in Arnhem niet door zou gaan.

De heer Vis zou moeite hebben met het laatste gelet op het belang van het onderwerp.

De heer Binnekamp memoreert dat Gelderland, Overijssel, Utrecht en Zuid-Holland in de Stuurgroep Ruimte voor de rivier zitten. Deze stuurgroep moet een advies uitbrengen aan de Staatssecretaris over de plannen op waterhuishouding gebied. PS hebben daarin derhalve een belangrijke rol te spelen op grond waarvan spreker adviseert de belangrijke bijeenkomst op 8 maart wel bij te wonen.

3. Concept-verslag 15 december 2003

Het verslag wordt vastgesteld.

Actielijst

Met betrekking tot Toezeggingen 17 november m.n. punt 3, informeert de heer Reerink op welke termijn de commissie in deze uitsluitel kan verwachten en op welke termijn een en ander wordt gerealiseerd..

De heer Binnekamp antwoordt dat de commissie hedenmiddag ook wordt geïnformeerd m.n. over het rapport van GEO Delft en in het verlengde daarvan de rol die de provincie hierin heeft gespeeld. Hedenmorgen is uitvoerig gesproken over dijkenversterking. Spreker verwacht binnen twee maanden hierover uitsluitel te kunnen geven.

De voorzitter memoreert dat de secundaire waterkeringen, de normering daarvan en het provinciaal toezicht daarop zijn opgenomen in het Statenwerkplan. Wellicht verdient het aanbeveling deze onderwerpen in de commissie tegelijk te behandelen met de dijkenversterking.

Met betrekking tot Toezeggingen 15 september m.n. punt 2, vestigt de heer Jongsma de aandacht op agendapunt 6. Evaluatie zomer 2003. Daarin komt de relatie met het IPO aan de orde. Spreker informeert of de gedeputeerde de commissie op de hoogte kan stellen van zijn insteek in IPO-verband.

De heer Binnekamp antwoordt dat de voorbereiding van dit punt zich ook in een vergevorderd stadium bevindt.

Spreker zal nagaan in hoeverre dit onderwerp kan worden samengevoegd met de professionaliseringslag inzake het toezicht op de waterschappen.

De voorzitter memoreert dat ook dit onderwerp in het Statenwerkplan is opgenomen.

4. De waterproof Waterproef

De voorzitter geeft het woord aan de heer Hogenboom van de NMU. De heer Hogenboom vestigt de aandacht op de uitnodiging van I VN en NMU voor de bijeenkomst op 8 maart a.s., aanvang 17.00 uur. Er is gezocht naar een aantrekkelijke manier om een aantal van de Utrechtse wateropgaven bij de PS voor het voetlicht te brengen en ook de gelegenheid te krijgen kennis te maken met een aantal waterschapsbestuurders die vorig jaar voor een belangrijk deel nieuw zijn aangetreden. Het leek I VN en NMU leuk de twee partijen een keer bij elkaar te brengen op een informele manier en ook inhoudelijk een aantal zaken aan de orde te stellen. Er zijn inmiddels 20 aanmeldingen binnen, waarvan ca. 13 vanuit de waterschappen en 6 vanuit deze Commissie. Spreker hoopt nog op wat meer aanmeldingen. Hij verzoekt vanuit de commissie een drietal mensen aan te wijzen die zitting nemen in het team dat de strijd aanbindt met een team van de waterschappen. Voorts verzoekt spreker aan te geven of de aanwezigheid van de pers al dan niet op prijs wordt gesteld. Tot slot deelt spreker mede dat gedeputeerde Binnekamp bereid is gevonden de prijs uit te reiken. Vanuit de commissie worden mw. Vonk, de heer Van Malenstein en de heer Damen aangemeld voor het Team. Vanuit de commissie wordt voorts opgemerkt dat een aantal leden, waarschijnlijk de niet-Statelieden, de uitnodiging niet heeft ontvangen. De heer Hogenboom zegt toe hiervoor alsnog zorg te zullen dragen.

5. Evaluatie convenant LaMi en evaluatie plan van aanpak biologische landbouw

Mw. Gerretsen (dienst WEM), de heer Van Rozen (GLTO) en de heer Vriend (Stichting LaMi) lichten dit onderwerp aan de hand van een presentatie toe. De sheets van de presentaties zijn als bijlage aan het verslag gevoegd. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud.

De heer Reerink informeert of- conform de inhoud van de stukken - de functie van directeur en projectleider is samengevoegd. De heer Vriend bevestigt dit.

De heer Reerink verzoekt een nadere toelichting ten aanzien van de opmerking dat de vraagzijde moet worden gestimuleerd. Hij informeert hoeveel extra projectcoördinatoren nodig zijn naast het aantal van 3. Tot slot heeft de PvdA-fractie het gevoel, dat het bestuur wat eenzijdig is samengesteld (provincie en GLTO). In de stukken staat dat er meer groepen zijn binnen de agrarische sector. Spreker kan zich voorstellen, dat het bestuur wordt verbreed.

De heer Jongsma informeert of er samenwerking is met de proefboerderij in Zegveld en zo ja, wat de samenwerking inhoudt.

De heer De Heer zet uiteen dat zowel in de evaluatie als in de presentaties veel nadruk wordt gelegd op het stimuleren van de vraag. Spreker mist dit in de reactie van GS en vraagt om een nadere toelichting in deze. Spreker memoreert dat ca. 5 jaar geleden door provincie en GLTO gezamenlijk een nota is opgesteld over de landbouw, waarin een aantal concrete projecten stond. Hij informeert of inderdaad nog meer projecten in de pijplijn zitten, die de moeite waard zijn.

De heer Landman merkt op, dat de georganiseerde landbouw in de stichting participeert via de GLTO. Hij informeert ofLaMi ook coördinerende werkzaamheden uitvoert voor andere groepen van agrariërs met dezelfde doelstelling, die niet rechtstreeks met de GLTO in verband staan.

De heer Van der Wind spreekt zijn waardering uit voor de duidelijke presentatie.

De heer De Vries sluit zich aan bij de vraag van de heer Landman.

De heer Vriend merkt op in zijn presentatie bewust niet het woord vraag maar afzet te hebben gebruikt. LaMi heeft getracht zich te richten op het bevorderen van de directe afzetmogelijkheden. Indien het een

latente vraag is of via bewustwording een vraag oproept, wordt de vraag vergroot. Er is weinig geld gestoken in een generieke vraagontwikkeling.

Mw. Gerretsen onderschrijft dat het stimuleren van de vraag niet terugkomt in de reactie van GS. Het besluit van GS beperkt zich tot het voorstel een uitvoeringsdocument duurzame landbouw op te stellen, waarin de biologische landbouw terugkomt. Het stimuleren van de vraag betreft een nadere invulling.

De heer Vriend vervolgt dat er thans 5 coördinatoren werkzaam zijn. Hij informeert waar staat dat behoefte is aan meer coördinatoren. Als het gaat om biologische landbouw of de directe coördinatie van de uitvoering van projecten kan spreker vooralsnog goed toe met de huidige bezetting. Wel is gezegd, zeker gezien de ontwikkelingen ten aanzien van het gebiedsgericht uitvoering geven van projecten, dat behoefte is aan een consultant die echt LaMi met de gebieden verbindt.

De heer Reerink citeert de desbetreffende passage uit het rapport.

De heer Vriend ging er vanuit dat bedoeld werd op de duurzame landbouw in het kader van deze commissie. De geciteerde passage heeft betrekking op de verbreding. Op dit moment neemt spreker dat zelfwaar. Echter in een doorontwikkeling van die thema's zal onvoldoende tijd zijn voor de coördinatie. Hierbij moet gedacht worden aan o.a. landbouw en zorg, agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Getracht wordt heel efficiënt en effectief met de middelen om te gaan en voor wat betreft die verbredingsthemata samen te werken met andere loketorganisaties. Met Landschapsbeheer Utrecht is sprake van een formeel samenwerkingsverband. Er wordt al jaren vrij nauw samengewerkt met Zegveld. Op Zegveld probeert men te komen tot een duurzame melkveehouderij. Met name voor o.a. de Veenweideproblematiek wordt veel samengewerkt met Zegveld. Dat uit zich in het samen ontwikkelen van projectideeën, maar ook in cursusvorm wordt de inbreng van deskundigheid vanuit Zegveld benut.

De heer Van Rozen zet uiteen dat LaMi al 12 jaar functioneert; weliswaar niet in de vorm van een stichting maar in de zin van een overeenkomst ten aanzien van de uitvoering en uitwerking van het PMP. In het kader van die overeenkomst werkte de provincie samen met de rechtsvoorgangers van de GLTO. Tot enkele jaren was de vraag of het Stichtingsbestuur al dan niet moest verbreden derhalve niet aan de orde. Het succes van LaMi is anderen niet ontgaan, hetgeen tot gevolg heeft dat andere organisaties graag willen aansluiten. Het Bestuur van LaMi en de GLTO hebben zich daar wat terughoudend in opgesteld omdat:

- LaMi heel sterk uitvoeringsgericht bezig is. Meer participanten in het bestuur bevordert de slagvaardigheid niet;
- LaMi contacten onderhoudt met andere sectorale organisaties die een rol kunnen spelen in het buitengebied en die meerwaarde kunnen opleveren voor de diverse uitvoeringsprogramma's o.a. in de fruitteelt, in de melkveehouderij. Ook de agrarische jongeren passen daar bij;
- in het verleden heel veel is geïnvesteerd zowel door de provincie Utrecht als de GLTO. Indien hierbij allerlei andere organisaties worden betrokken, wordt de kans op mislukken vergroot. Dit wordt thans ondervangen door het 1 of 2 keer per jaar consulteren van alle belangen-, maatschappelijke en overheidsorganisaties over het beleid met betrekking tot de uitvoeringsprogramma's voor het daaropvolgende jaar.
- in de beleids- en jaarprogramma's heel bewust staat, dat ook niet-leden van GLTO worden geworven voor activiteiten;
- de meerwaarde voor de GLTO is, dat de GLTO zich daar positief onderscheidt ook naar de niet-leden. Spreker merkt op dat de Cü-fractie waarschijnlijk doelt op de nota "Naar een sterke landbouw", waarin de huidige land- en tuinbouw (inmiddels 5 jaar geleden) in beeld is gebracht en een actieprogramma is opgenomen. Spreker deelt mede, dat 90% van het actieprogramma is uitgevoerd; indien bepaalde actiepunten niet zijn uitgevoerd had dit te maken met het feit dat het door beleid was ingehaald.» De heer Vriend deelt tot slot mede dat in mei een LaMi-dag zal worden georganiseerd, waarvoor ook alle statenleden zullen worden uitgenodigd. Het doel van die dag is het verzamelen van suggesties en aanbevelingen, die LaMi kan meenemen in de verdere invulling van haar programma.

De voorzitter verzoekt de commissie vervolgens in te gaan op het voorstel van GS.

De heer Damen acht het niet correct thans als voorzitter van LaMi inhoudelijk te reageren. Wel hecht hij eraan op te merken, dat hij het als buitengewoon plezierig ervaart voorzitter te zijn van deze Stichting en te werken met deze enthousiaste groep mensen vanuit diverse pluimage.

De heer Reerink deelt mede dat de PvdA-fractie op zich kan instemmen met het voorstel van GS. Spreker maakt hierbij de volgende opmerkingen. Indien LaMi het maatschappelijk draagvlak voor biologische- en in het algemeen duurzame landbouw wil bevorderen is - met name voor het verkrijgen van een breed maatschappelijk draagvlak - goed een breed samengesteld bestuur te hebben. In het kader van de aanbevelingen wordt een drietal sub-doelstellingen genoemd. De PvdA-fractie stelt voor een 4° sub-doelstelling toe te voegen: een meer duurzame aanpak in de gangbare landbouw. De heer Jongsmma licht toe dat de CDA-fractie:

- mét LaMi het duurzaamheidselement onderstreept. Dat zit ook in het advies van de PCMW;
- ervoor pleit dat LaMi zich vooral richt op de uitvoering en zoveel mogelijk overhead vermijdt, omdat de beschikbare middelen nu en straks niet overvloedig zullen zijn;
- kan instemmen met de suggesties van GS het convenant met eenjaar te verlengen; gelet op de ervaring

die LaMi inmiddels heeft opgedaan, stelt de CDA-fractie voor niet teveel tijd en geld te besteden aan een nieuw convenant

- nu nog geen definitief standpunt wil en kan innemen ten aanzien van het 2° voorstel, omdat GS zelf al aangeven dat er nog een aantal onzekerheden is. De CDA-fractie wil de verschillende milieudoelstellingen wat helderder en beter tegen elkaar kunnen afwegen op het moment dat duidelijkheid is over de middelen;
- niet direct een overheidstaak ziet in het stimuleren van de vraagkant van de biologische landbouw. Zij ziet in deze meer een taak voor GL en NMU, de initiatiefnemers. Spreker verzoekt de gedeputeerde overleg te plegen met die organisaties, die naar verwachting dichtbij de natuurvriendelijke consumenten staan, om de vraag bij de consument te verhogen.

De heer Reerink informeert of goed rentmeesterschap, zoals het CDA nastreeft, niet betekent dat ook het CDA voorstander is van een duurzame landbouw.

De heer Jongsma antwoordt bevestigend. Spreker heeft in zijn bijdrage met name onderstreept, dat de CDA-fractie de duurzaamheid in het gehele project wil bevorderen. Dat staat ook in het 3° aandachtstreepje van het GS-voorstel.

Het verheugt de heer De Heer dat de provincie een samenhangende visie op landbouw gaat formuleren met een bijbehorend uitvoeringsprogramma duurzame landbouw. In allerlei beleidsvelden van de provincie (o. a. zorgboerderijen, reconstructie, groene diensten) zitten raakvlakken met de landbouw. Indien daarover vragen werden gesteld, werd tot nu toe steeds verwezen naar de nota "Naar een sterke landbouw". In het kader van de aanbevelingen verheugt het de Cü-fractie dat er een LaMi-dag komt. Voorts onderstreept spreker de aanbeveling om te kijken of een organisatorische link moet worden gelegd naar agrarische jongeren- en belangenorganisaties van de biologische boeren. Met betrekking tot het plan van aanpak biologische landbouw onderstreept spreker de noodzaak sterk te kijken naar de vraagkant. Hij pleit ervoor in het provinciale plan veel aandacht te besteden aan het stimuleren van de vraag. Met betrekking tot het aanbod wijst de CU-fractie op de noodzaak te kijken naar het duurzamer maken van de gangbare landbouw. Er moet in deze niet uit het oog worden verloren, dat ook de biologische pioniers moeten worden gesteund. Er moet voor worden gewaakt de nadruk teveel te leggen op het rondpompen van kennis; daarnaast is ook steeds nieuwe kennis nodig en die komt veelal van de pioniers.

De heer Landman voegt hier tot slot aan toe, dat de CU-fractie leidt voor een bredere samenstelling van LaMi. Het is spreker bekend dat ook andere agrarische organisaties bezig zijn zich te oriënteren op de verbrede- en zorglandbouw. Ter illustratie noemt spreker het initiatief van de coöperatie Stad en Land van de Eemlandhoeve in Bunschoten.

De heer Van der Wind spreekt in de eerste plaats zijn waardering uit voor de heldere wijze van verslaglegging in de 2 bijgevoegde documenten. Toch heeft de SGP-fractie nog wel een paar opmerkingen naar aanleiding van deze verslagen.

Bij de vaststelling van het plan van aanpak biologische landbouw is als doel gesteld provinciaal meer omschakelaars te krijgen dan landelijk. Spreker betreurt, dat destijds niet meer aandacht is geweest voor de werkelijke effecten in de doelstelling. Dan zou op dit moment sprake zijn geweest van een veel zuiverder beeld omtrent het uiteindelijke milieurendement.

Als men biologische landbouw stimuleert doet men dat niet als doel in zichzelf, maar omdat men van mening is dat deze wijze van landbouw positief bijdraagt aan de beperking van negatieve effecten van mest, ammoniak en gewasbeschermingsmiddelen. Indien men dit als vertrekpunt neemt, zou het ook logisch en zinvol zijn als men de verschillen tussen sectoren en in absolute reducties in totaliteit in beeld heeft. Ter illustratie: een omschakelaar in de fruitteelt zet bij dezelfde oppervlakte waarschijnlijk veel meer zoden aan de dijk dan een omschakelaar in de melkveehouderij. Of: hoe moet een omschakelaar in de varkenshouderij of pluimveehouderij worden ingeschat indien bekend is een groot gedeelte van het gebruikte voer van elders komt, zodat de effecten in de regio misschien wel veel minder waarneembaar zijn dan gedacht. Een verantwoord inzetten van middelen vergt in de visie van de SGP-fractie een helder vertrekpunt.

Indien de mate van positief bijdragen aan natuur en milieu uitgangspunt is, dan hoeft ook niet zo overspannen te worden omgegaan met de groei van de biologische landbouw. Het gaat er immers om, dat ingezette provinciale middelen in een bepaalde breedte hun maximale rendement opleveren. Indien blijkt dat verduurzaming van de reguliere landbouw hier hoog scoort, moeten vooral deze weg worden geïntensiveerd. Het is uiteindelijk de ondernemer zelf, die de keuze maakt. Die beslissing zal veelal alleen zijn gebaseerd op economische perspectieven. De SGP-fractie is zeker gezien de recente problemen in de varkens- en in mindere mate melkveehouderij (afzet) terughoudend om middelen in te zetten die gericht zijn op puur omschakeling. Wat betreft de LaMi-evaluatie merkt de SGP-fractie op onder de indruk te zijn van de vele activiteiten, die over een breed front zijn verricht. Dat de verruimde taak van de verbreding nog niet goed uit de verf komt, doet daar niets aan af. Wel is extra aandacht voor die verruimde taak nodig, omdat verbreding van de landbouw voor een aantal bedrijven in de toekomst wel eens de enige overlevingskans zou kunnen zijn. Voorts leest spreker in het rapport dat als winst wordt aangemerkt dat er toch in allerlei plannen positieve aandacht voor de biologische landbouw is. Enige relativering in deze acht de SGP-fractie gepast. Men moet ook zo nuchter zijn om zichzelf hierbij de vraag te stellen of het wel reëel is te denken dat biologische landbouw voor probleemgebieden als bv. Langbroekerwetering en De Venen de oplossing is. Juist biologische landbouw stelt hoge eisen aan haar omgeving. Te denken valt aan de optimale bodemvruchtbaarheid, waterpeil en verkaveling. Niet voor niets zitten de best renderende bedrijven vaak in gebieden waar deze zaken in optima forma aanwezig zijn (bv. rond Lelystad). Indien men toch van mening is dat de biologische vorm van landbouw een kwaliteitsverbetering in een bepaald gebied moet opleveren, moet

er blijvend boter bij de vis. De SGP-fractie is weinig hoopvol in deze gelet op het feit dat de landelijke overheid al jarenlang gebruik had kunnen maken van een Brusselse regeling (de Natuurlijke Handicaps) maar dit niet doet omdat het geld liever wordt besteed voor aanleg van nieuwe natuur (waar het niet voor is bedoeld is). Ook de provincie komt op dit gebied niet veel verder dan het constateren van het probleem. Voor de SGP-fractie is het van belang dat het noemen van biologische landbouw in allerlei plannen ook ergens op is gebaseerd. Dus er zou bv. zicht moeten zijn op een blijvende hectarevergoeding die verschillen in productieomstandigheden compenseert.

De heer De Vries merkt op dat duidelijk is, dat LaMi een groot succes is in de provincie voor wat betreft de doelstelling die is gehaald en zelfs is overschreden. Het succes van LaMi heeft echter zijn grenzen, omdat altijd de problemen van de afzetkant een rol spelen. In de visie van de SP-fractie zou een betere doelstelling zijn, dat LaMi de landbouwbedrijven kan helpen zich te onttrekken aan de macht van het groot kapitaal. Weer een convenant betekent dat bedrijven en instellingen elkaar in de greep houden. Het resultaat daarvan is georganiseerde overproductie. Dan ziet men het probleem inzichtelijk gemaakt. De vraag is hoe dat werkt voor de prijzen van de biologische producten en met de onderlinge concurrentie van de ondernemers. De SP-fractie vindt dit geen gezonde wijze van organisatie. Het verheugt de SP-fractie dat in de evaluatie staat dat in de toekomst een andere insteek wordt gekozen en dat meer aandacht zal worden besteed aan de verbrede landbouwdoelstelling. Dat lijkt de SP-fractie een goede zaak.

De heer Ploeger deelt mede dat de D66-fractie blij is met de uitkomsten van de evaluatie van LaMi en hoopt dat de Stichting op deze manier door kan gaan. Ten aanzien van de opmerking van de SP-fractie over de overproductie en het groot kapitaal wijst spreker op het initiatief van een D66 2° Kamerlid ter zake varkens in nood, dat concreter is dan te zeggen dat men zich zorgen maakt. Mw. Das spreekt haar waardering uit over de resultaten van LaMi. De GL-fractie is er voorstander van het LaMi-convenant voort te zetten, uiteraard met haalbare en heldere doelstellingen en afrekenbare resultaten. De GL-fractie sluit zich aan bij het commentaar van voorgaande sprekers ten aanzien van een evenwichtige verbreding van LaMi. Het bestuur moet openstaan voor wat andere organisaties, zoals jonge agrariërs en biologische boeren. In het rapport over LaMi wordt genoemd dat er vrij veel tijd moet worden besteed aan het wachten op duidelijkheid over opdrachten, financiering. Voor zover de provincie zelf zorgt voor deze onduidelijkheid moet daarin verbetering komen, zodat de uren goed aan de uitvoering kunnen worden besteed. Los van de persoon plaatst de GL-fractie een vraagteken bij het feit, dat een statenlid deel uitmaakt van het bestuur van een uitvoeringsorganisatie. Statenleden zijn kaderstellend. Deelnemen in een uitvoeringsorganisatie vindt de GL-fractie daarin niet passen.

In de vorige Statenperiode hebben GL-collegae het initiatief genomen voor het pleidooi van een plan van aanpak biologische landbouw. Het verheugt spreekster in de evaluatie te zien dat het goede resultaten heeft opgeleverd. In het onderhavige stuk wordt voorgesteld om niet weer een apart plan van aanpak te maken. De GL-fractie pleit er wel voor het stimuleren van biologische landbouw als zodanig helder in beeld te houden en daar ook aparte doelstellingen voor te houden. Dat zou eventueel ook in een breder plan kunnen, maar dan wel met een geoordeeld budget en doelstellingen. In het stuk mist de GL-fractie een duidelijke ambitie ten aanzien van de biologische landbouw. Wat de doelstelling wordt, is niet duidelijk. De GL-fractie mist in het voorstel het stimuleren van de afzet. Ook de PCMW en de NMU hebben daarvoor al aandacht gevraagd. De GL-fractie pleit in deze in ieder geval voor het voortzetten van de lopende projecten zoals het horeca- en het cateringproject. Spreekster vestigt de aandacht op de gebiedsgerichte aanpak. Voorgesteld wordt hiermee te stoppen, omdat de uitvoering binnen deze organisatie ook politiek te weinig steun heeft. De GL-fractie hecht eraan vast te houden aan haar standpunt van de grote noodzaak van een gebiedsgerichte aanpak. Er zijn nog steeds achterstanden in het halen van wettelijke en Europese normen in specifieke kwetsbare gebieden. Ook in andere plannen zoals het WHP worden dergelijke problemen aangestipt en zal in sommige gebieden biologische landbouw een deel van de oplossing kunnen zijn.

De heer Van der Wind informeert of de D66-fractie ondersteunt dat daarvoor een veel bredere en duurzame inzet van middelen zou moeten komen.

Mw. Das bevestigt dat het niet moet blijven bij een goed voornemen maar dat daaraan ook feitelijk handen en voeten moet worden gegeven qua uren en budget. Er moet ook meer samenhang en samenwerking komen tussen het plan van aanpak biologische landbouw en allerlei andere plaatsen waar doelstellingen zijn op het gebied van bodem of waterkwaliteit. In het onderhavige stuk en de evaluatie worden opmerkingen gemaakt over a.s. bezuinigingen. Zij verzoekt om een nadere toelichting in deze.

Mw. Boot deelt mede dat de LPF-fractie zich goed kan vinden in de inhoud van de heldere stukken.

De heer Damen, voorzitter Bestuur LaMi, deelt ter verduidelijking mede dat hij q.q. als statenlid is aangewezen in het Bestuur van LaMi.

Spreker onderschrijft dat de relatie tussen de sectoren WEM en REG in de afgelopen periode onvoldoende aan de orde is geweest. Dat zou in de komende periode kunnen worden verbeterd. In die zin is het een goede zaak dat leden van de statencommissie REG bij de behandeling van dit agendapunt zijn uitgenodigd. Met betrekking tot de verbreding van het Bestuur wijst spreker erop, dat LaMi een uitvoerende en aanjagende organisatie is. LaMi formuleert niet het beleid; dat gebeurt door de provincie en de GLTO. Spreker is van mening dat LaMi een daadkrachtig apparaat moet blijven dat letterlijk en figuurlijk in het veld bezig kan zijn. Voorkomen moet worden dat LaMi een zwaar ambtelijk bureaucratisch geheel wordt. Spreker onderschrijft dat rekening moet worden gehouden met allerlei andere belangenorganisaties. Zoals gezegd worden deze ook regelmatig bij het overleg betrokken. Diverse organisaties weten LaMi te vinden en vice versa indien hulp nodig is.

De heer Binnekamp merkt op dat de hoofdlijnen zijn:

- omschakeling van biologische landbouw naar duurzame landbouw,
- hoe krijgt biologische landbouw een plek in deze verbrede aanpak en
- hoe kan de functie binnen LaMi-verband worden versterkt.

De commissie heeft heden vele wetenswaardige opmerkingen naar voren gebracht. Hij kan zich voorstellen dat hij deze meeneemt naar LaMi en binnen LaMi vervolgens met de thans naar vorenegebrachte opmerkingen verder aan de slag wordt gegaan. GS zetten in op duurzame landbouw; zij staan op het standpunt dat biologische landbouw daarvan een onderdeel moet zijn. Spreker is er voorstander van de vraag te stimuleren, mits dit op een efficiënte, zakelijke en professionele wijze gebeurt, zodat daarvan ook effectiviteit kan worden verwacht. Onderschreven wordt dat ook moet worden gekeken naar de aanbodkant. Er moet een evenwicht komen in vraag en aanbod, zodat de biologische landbouw echt en plek krijgt in het systeem van brede en duurzame landbouw. Genoemd is dat veel tijd en geld wordt besteed aan omschakelingen. Richting de SGP-fractie merkt spreker op de relatie tussen de subsidie Natuurlijke Handicaps en de biologische landbouw nog niet te zien. Hij komt hierop graag nader terug in een bilateraal overleg.

De heer Van der Wind licht toe deze subsidie te hebben aangehaald, omdat in het stuk staat dat het positief wordt geacht dat biologische landbouw in allerlei plannen wordt genoemd. Indien men biologische landbouw in bijv. de Langbroekerwetering of De Venen blijft noemen dan zal men hiervoor ook financiële middelen beschikbaar moeten stellen.

Samenvattend merkt de heer Binnekamp tot slot op te beluisteren dat de commissie zich in grote lijnen kan vinden in het voorstel van GS. De heden naar vorenegebrachte opmerkingen zullen worden meegenomen naar LaMi en spreker zegt de commissie een terugkoppeling toe.

De heer Reerink memoreert de opmerking dat de provincie niet zo actief zou moeten zijn in het bestuur van LaMi.

De heer Binnekamp licht toe, dat de provincie in de Stichting zit om beleid vast te stellen.

De heer Reerink leest dat er juist over wordt geklaagd dat de binding met de provincie en het erkennen als onderdeel van het provinciale werk af en toe problemen oplevert.

De heer Binnekamp onderschrijft het vorenstaande maar acht het ook zinvol dat het beleid binnen het bestuur, waarin de diverse actoren aan tafel zitten, wat manifester aan de orde komt; dat duidelijke richtlijnen worden gegeven en de betrokkenheid van de provincie iets duidelijker wordt. Het lijkt spreker verstandig het plan goed af te zetten binnen de kaders die de commissie heeft aangegeven. Voor wat betreft het budget zijn GS inderdaad voornemens te gaan bezuinigen; in welke orde van grootte is thans nog niet bekend. Uitgangspunt van spreker is te trachten het basisbedrag voor LaMi te handhaven. PS hebben echter in deze uiteraard het laatste woord.

De heer De Heer stelt voor dit onderwerp toe te voegen aan het Statenwerkplan vanaf 2005.

6. Zomer 2003, evaluatie van de provinciale inzet op het gebied van water en milieu

De heer Landman deelt mede, dat de CU- fractie met belangstelling de reeds toegezegde IPO-notitie tegemoet ziet.

Het verheugt spreker te lezen dat het versterken van de toezichhoudende rol van de provincie naar de waterschappen in eerste instantie gaat worden ingevuld via de kaderstellende rol. In de visie van de CU-fractie moet in deze de eerste en grootste slag inderdaad worden geslagen middels een helder WHP waarmee ook de waterschappen goed uit de voeten kunnen. Spreker informeert of de gedeputeerde deze mening deelt. De heer Jongsma vestigt de aandacht op blz. 18 en informeert hoe de provincie het draaiboek Smogregeling denkt te implementeren. Voorts memoreert spreker zijn opmerking ter zake bij de behandeling van het verslag met name de actiepuntenlijst.

Mw. Fokker spreekt in de eerste plaats haar waardering uit voor het feit dat een en ander op deze wijze binnen de organisatie wordt opgepakt. De informatie over bijv. zwemwater is goed verlopen. De PvdA-fractie is enigszins geschrokken van de mededelingen over de smog en acht het in die zin goed dat deze problematiek nu wordt opgepakt in de vorm van een draaiboek. Voor wat betreft de toezichhoudende rol sluit de PvdA-fractie niet uit dat bepaalde omstandigheden zouden kunnen leiden tot een andere rolverdeling tussen provincie en waterschappen. Ter illustratie wijst zij op de constatering in het stuk dat de wateronttrekkingen steeds meer grondwateronttrekkingen zullen gaan worden, waarmee de rol van de provincie belangrijker wordt om bij grote droogte beperkende maatregelen te treffen. De PvdA-fractie informeert of het apparaat wel is toegerust op de intensivering van het toezicht of dat dit tot meer personele bezetting leidt, hetgeen duurder wordt. De PvdA-fractie heeft al enkele keren gepleit voor het vergunningplichtig maken van winning ten behoeve van beregening op biz. 13 staat dat de Europese Kaderrichtlijn Water 10 m3 voor grondwaterwinningen per dag hanteert. Het vorenstaande ondersteunt de visie van de PvdA-fractie hetgeen haar verheugt. Tot slot vestigt spreekster de aandacht op 4.6 Communicatie (blz. 15) met name de passage over de rol van de provincie op het gebied van verdrogingsbestrijding. De PvdA-fractie is van mening dat augustus gelet op de lange periode van droogte

juist wel een goed moment zou zijn geweest om draagvlak te creëren voor de verdrogingbestrijding. De heer Damen acht het een goede zaak dat het evaluatierapport is opgesteld zeker als het gaat om de verantwoordelijkheid voor de veiligheid en de gezondheid van de burgers. De WD-fractie is overigens van mening dat het merendeel dat in het onderhavige stuk staat zou moeten behoren tot de normale reguliere taken van de sector.

De heer Ploeger informeert naar het verschil tussen het landelijke- en provinciale draaiboek Smogregeling. Voorts informeert spreker of in het kader van de grondwaterwinning en beregening naast de agrariërs ook wordt gekeken naar particulieren die illegaal grondwater oppompen om hun tuin te besproeien.

De voorzitter memoreert dat over het toezicht op de waterschappen en de daarbij behorende kaderstelling al is gesproken en dat in deze door de gedeputeerde al duidelijke toezeggingen zijn gedaan.

De heer Binnekamp onderschrijft met betrekking tot de toezichthoudende rol dat het WHP kaderstellend is. Dat is spreker echter te gering. In zijn visie moet de toezichthoudende rol meer inhoud krijgen. Daaraan wordt gewerkt. Voor het overige verwijst spreker naar zijn toezegging ter zake eerder in deze vergadering. Er is een landelijke Smogregeling. De provincie heeft verzuimd die regeling te vertalen naar de provincie Utrecht, hetgeen nu zal gebeuren. Er wordt toezicht gehouden op het illegaal oppompen van water. Getracht wordt daarin zoveel mogelijk te handhaven. De organisatie is qua personeel toegerust op de intensivering van het toezicht. Wel zal daarnaar nog moeten worden gekeken in het kader van KWATTA. Tevens zal moeten worden bekeken of de provincie qua deskundigheid in kwalitatief opzicht de toezichthoudende rol kan invullen. De conclusies verwoord op blz. 1 van het onderhavige stuk zullen worden opgepakt. De voorzitter concludeert dat de commissie kennisneemt van de inhoud van de onderhavige evaluatie en dat de gedeputeerde de commissie op de hoogte houdt van de ontwikkelingen met betrekking tot het toezicht en de implementatie van de Smogregeling.

7. Samenvatting rapport GEO-Delft

De heer Dekker van GEO-Delft licht de technische achtergronden van de oorzaak van de dijkdoorbraak in Wilnis toe aan de hand van een presentatie. De sheets van de presentatie zijn als bijlage aan het verslag gevoegd. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud.

De heer Hazenoot licht toe dat de dienst WEM over het generiek strategisch onderzoeksspoor recent overleg heeft gehad met de Technische Adviescommissie voor de Waterkering. Dat is in Nederland hét gremium dat leidraden goedkeurt en waarvoor een groot draagvlak bestaat. Met V&W wordt afgesproken wie verantwoordelijk is voor welk onderzoek. Er is recent een brief naar de Staatssecretaris gegaan om geld vrij te krijgen voor dit generieke onderzoek. Dat rekent zij ook tot haar taak. Er zijn echter ook zaken, die onder de verantwoordelijkheid van de provincie gaan vallen. Hetzelfde geldt voor de waterschappen. Daaruit komt een matrix van de korte en lange termijn en wiens taak het is: rijk, provincies, waterschappen. Met betrekking tot de ontwikkeling normering boezemkaden merkt spreker op, dat al sinds 1998 een IPO leidraad tot normering van de veiligheid van boezemkaden bestaat. Omdat sprake is van interprovinciale waterschappen wordt sinds eind 2002 in samenwerking met Zuid-Holland en Noord-Holland gewerkt aan de normering voor het westelijk veenweidegebied.

Met betrekking tot het ontwikkelen van de leidraad toetsen vindt op dit moment overleg plaats met een extern bureau over een plan van de aanpak. De provincie hoopt dat in de loop van dit jaar een 1° versie van de leidraad toetsen is geformuleerd, zodat de waterschappen een eerste middel hebben om hun waterkeringen te toetsen. De heer Dekker geeft aan dat ook een leidraad versterken zou moeten komen. Daarover zal de provincie zich thans gaan buigen.

De voorzitter geeft het woord aan de leden van de Commissie.

De heer Reerink merkt op, dat de drie sporen zich richten op onderzoek. Van papier maakt men echter geen dijken. Spreker informeert of in de tussentijd al maatregelen kunnen worden getroffen in de sfeer van bijv. compartimentering. Het is spreker opgevallen dat met name de huizen aan de overkant waren beschadigd, hetgeen duidt op een hele grote plotselinge kracht. In de presentatie is daarop niet ingegaan. Spreker verzoekt om een nadere toelichting.

De heer Jongsma informeert of enig bewijs is aangetroffen voor de spleet- en beschoeiingstheorie. Voorts informeert spreker waarop de conclusie wordt gebaseerd dat de dijk vóór de verschuiving in orde was, waarmee direct alle aansprakelijkheid is weggenomen voor AGV.

Mw. Oosterhuis heeft uit de rapportage rondom de dijkdoorbraak begrepen, dat vooral het schouwen een heel belangrijk deel van de bewaking van de dijk is. Dat gebeurt aan de hand van criteria. Zij vraagt zich, evenals de CDA-fractie, af of het indeuken van de beschoeiing dan niet opvalt of dat dat in een enorm snel tempo gaat. Aangegeven is dat Wilnis niet uniek is en niet uitgesloten kan worden dat zo'n droge zomer nogmaals voorkomt. In de toekomst moet wel worden getracht deze zaken voor te zijn.

Mw. Boot informeert of de spleet in de damwand van tevoren is opgemerkt.

De heer Ploeger memoreert dat toegelicht is dat de dijk alleen op dat punt is verschoven omdat aan de ene kant sprake was van een zware afrit die een ander tegenhield en aan de andere kant een kleilaag die dikker

werd. Spreker informeert hoe het komt dat de kleilaag dikker is geworden. Spreker informeert of de dijk ook was verschoven indien de beschoeiing niet zo diep had gezeten. Tot slot informeert hij of de beschoeiing overal zo ongelijk zit.

De heer Van der Wind informeert of op andere plaatsen in het gebied ook boringen zijn gedaan om te bezien of sprake is van een begin van een vergelijkbaar proces.

De heer Landman memoreert dat het onderzoek door GEO Delft is uitgevoerd in overleg met de TU Delft. Nu het onderzoek van GEO Delft gereed is heeft spreker begrepen dat de TU Delft kritiek heeft op de analyse van de oorzaken. Ook de gemeente Wilnis heeft kritiek geuit over het onderzoek. Spreker informeert hoe zeker GEO Delft is van haar eigen analyse en conclusies en op welke wijze GEO Delft omgaat met de kritiek. Door GEO Delft is geconcludeerd dat de dijk aan de vigerende eisen voldeed. Spreker informeert of GEO Delft de conclusie van AGV deelt dat haar geen nalatigheid kan worden verweten.

De heer Dekker onderschrijft dat van papier geen dijken worden gemaakt. AGV heeft dan ook besloten, ongeacht de onderzoeken, al een flink aantal kilometers te gaan versterken. Dat gaat men o.a. doen door toepassing van damwanden. Men moet zich echter wel bewust zijn van het feit, dat er vele duizenden kilometers kaden in Nederland liggen. Om deze allemaal zo aan te pakken is onbetaalbaar. Het is heel gebruikelijk, ook voor de primaire waterkeringen, dat dit gebeurt door middel van een goed onderzoek en het toetsen van de waterkeringen. Primaire keringen moeten wettelijk 5 jaarlijks aan een onderzoek worden onderwerpen. Het is z.i. zeer zeker de bedoeling die verplichting ook op te leggen voor de secundaire keringen, zodat daarvoor ook de instrumenten worden ontwikkeld en beschikbaar worden gesteld aan de waterschappen en de ingenieursbureaus. Compartimentering kan op zich een maatregel zijn. Indien uit het toetsen van de Nederlandse boezemkaden blijkt dat een bepaald aantal kilometers onvoldoende stabiel is, moet worden bedacht op welke wijze de veiligheid kan worden gegarandeerd. Dat kan o.a. zijn door compartimentering van de boezem of het gebied dan wel door aanpassing van de boezemstanden. Overigens geldt dat niet voor in droge omstandigheden. Spreker wil hiermee aangeven dat er heel veel wegen naar een oplossing kunnen leiden. Indien een boezem leegloopt, ontstaat enorme schade op het voorland. In Wilnis was buiten de afschuiving ook de kade zelf, nadat de boezem was leeggelopen, in de richting van de boezem ernstig gedeformeerd. Aan de andere kant van de boezem waren de oeverconstructies niet berekend op het verschil van een hoge waterstand in dat terrein en een boezem die leeggelopen was. In ieder geval zal in de toekomst aandacht moeten worden besteed aan de consequenties van het leeglopen van een boezem. GEO Delft heeft geen bewijs voor de spleet. Er is met de meest realistische grondparameters met vrij ingewikkelde, geavanceerde, berekeningsmodellen aangetoond dat de uitbreiding van de zone waarbij de bovengrond omhoog wordt gedrukt leidt tot vervormingen bij die damwand. Er is wel een verklaring voor het kapot gaan van de beschoeiing op twee punten. Overigens worden in de *T* fase van het onderzoek, het bestuurlijke traject, nog diepere interviews gehouden met bewoners.

De conclusie dat de dijk in orde was, was gebaseerd op de bestaande leidraden. De leidraden geven aan hoe gekeken moet worden naar een boezemkade en over welke fenomenen een oordeel moet worden uitgesproken.

Gegeven de grondslag en de waterdrukken, die daar aanwezig zijn onder natte omstandigheden, komt men tot de conclusie dat de kade stabiel is. De kade blijkt pas niet stabiel te zijn als van uitdroging sprake is. Schouwen is een belangrijk instrument in de waterschapswereld. De manier waarop in de toekomst zal kunnen worden geschouwd zal beter zijn dan in het verleden, omdat STOWA nu enkele handvatten heeft gegeven waar in het bijzonder op moet worden gelet vooral in droge omstandigheden.

Het is spreker niet bekend dat de spleet als zodanig is opgemerkt. Wellicht dat in dit kader uit de interviews nog wat komt.

Alhoewel het een veengebied is, is sprake van een heel heterogeen gebied waarin veenlagen in dikte kunnen variëren en waarin soms ook kleilagen voorkomen. De kleilaag wordt meters dik naar het westen toe.

De vraag of dit probleem ook was ontstaan indien geen sprake was geweest van beschoeiing kan pas worden beantwoord op het moment dat het fundamentele onderzoek is uitgevoerd. Bij de afschuiving langs de Rotte in Rotterdam is geen beschoeiing aanwezig. Toch lijkt hetgeen daar is gebeurd, heel veel op Wilnis.

TU Delft is alleen betrokken geweest bij het opzetten van de hypothese en het onderzoeksprogramma. TU Delft levert nu kritiek op het rapport. Spreker weet niet of sprake is van officiële kritiek. Hij heeft het uit de krant vernomen. GEO Delft is niet van plan via de krant met TU Delft in discussie te gaan over dit onderwerp. GEO Delft heeft gestreefd naar een onderzoek, dat zij voor 80% goed kan verdedigen en motiveren. Er ligt een 2de fase onderzoek waarin nog wat meer informatie vanuit de kant van de bewoners komt, waardoor het wellicht een 90% onderzoek kan worden. Spreker gaat er vanuit dat 100% pas mogelijk is op het moment dat het fundamentele, generieke onderzoeksspoor is bewandeld.

Op de opmerking over de schuldvraag gaat spreker niet in.

De voorzitter dankt de heer Dekker voor de heldere wijze waarop hij de ingewikkelde technische materie aan de commissie heeft toegelicht.

Zij concludeert dat de commissie op de hoogte zal worden gehouden over de ontwikkelingen met betrekking tot het onderzoek en welke acties daar voor de provincie uit voortvloeien.

8. Overboekingen 2003-2004

Mw. Swets informeert of alle bedragen die worden overgeboekt echt nog steeds noodzakelijk zijn. Het totale bedrag is namelijk behoorlijk groot (bijna de helft van het tekort op het PMP).

Indien het wel echt nodig blijkt te zijn, stemt de CDA-fractie hiermee in. Wel hoopt spreekster dat de overboekingsbedragen komend jaar zo laag mogelijk zullen zijn.

De heer Landman vestigt de aandacht op blz. 3 met name functie 4.2. waterkeringen. Onder de kop normstelling boezemwaterkering staat een passage over de Landinrichting Eemland. Spreker ziet het verband niet en verzoekt om een nadere toelichting.

De voorzitter zegt toe de gedeputeerde te zullen verzoeken het antwoord op deze vraag in het verslag op te nemen.

Mw. Oosterhuis sluit zich aan bij de opmerking van de CDA-fractie.

De voorzitter stelt vast dat terecht wordt aangekaart, dat dit onderwerp al vele malen onderwerp van gesprek is geweest. Zij concludeert dat de Commissie, met in achtneming van het besprokene, instemt met het onderhavige voorstel.

9. Rondvraag

De voorzitter stelt voor 25 maart a.s., de reserve datum PS-vergadering, te benutten voor de extra commissie WEM-vergadering over het ontwerp-PMP. Na enige discussie wordt besloten het ontwerp-PMP te behandelen in een extra commissievergadering aansluitend op de excursie op 15 maart a.s. onder het voorbehoud dat gedeputeerde Binnekamp kan.

TER KENNISNEMING

10. Voortgangsrapportage tweede Waterhuishoudingsplan en acties tot vaststelling derde Waterhuishoudingsplan

Het verheugt de heer Landman dat de voortgangsrapportage thans voorligt. De CU-fractie is ook zeer content met de inhoud van het stuk.

12. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.

Geactualiseerde lijst van toezeggingen en actiepunten van de commissie Water en Milieu t/m de vergadering van 2 februari 2004.

1. Gedeputeerde Binnekamp zegt, mede in het kader van informatie over de gevolgen van de droogte toe, de verdrogingsproblematiek in de landgoederenzone van Groenraven-oost te zullen betrekken bij de discussie over de verdrogingsproblematiek.

Wordt geagendeerd voor de vergadering van 5 april 2004

2. Gedeputeerde Binnekamp zegt toe dat zodra de professionaliseringsslag inzake het toezicht op de waterschappen aan de hand van de nieuwste inzichten gereed is, hij de commissie nader zal informeren.

In de vergadering van 5 april 2004 zal de commissie worden geïnformeerd

3. De commissie zal z.s.m. nader worden geïnformeerd over de wijze van aanbesteding van de baggerstort Zevenhuizen, gelet op het Europees aanbestedingsrecht, zodra terzake meer bekend is.
4. Toegezegd wordt dat voor de dijken die niet aan de gewenste toetshoogte voldoen op een versnelling van de aanpak zal worden aangedrongen in het overleg met de waterschappen. (Het betreft de 110 km dijk van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en 0,8 km dijk van het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden).

Wordt geagendeerd voor de vergadering van 5 april 2004

5. De convenanten die in het kader van de oplevering/overdracht van de Nedereindse Plas zijn voorzien, zullen vooraf in de commissie worden besproken.
6. De commissie zal nadere informatie ontvangen over de tariefstijging van de grondwaterheffing.
7. De commissie zal nader worden geïnformeerd over de resultaten van de zoektocht naar een mogelijke alternatieve baggerstortlocatie.

De commissie wordt mondeling geïnformeerd

8. In het vervolg zal de Statencommissie een uitnodiging ontvangen voor het bijwonen van de uitreiking van de Milieuprijs.
9. De commissie zal nader worden geïnformeerd over de bijdragen die de Staatssecretaris vanuit de provincies, GLTO, de waterschappen en de VNG etc. zal worden aangereikt t.b.v. haar inbreng bij de komende bespreking van de Europese Kaderrichtlijn Water. Tevens zal de commissie worden geïnformeerd over de te volgen procedure.
10. De commissie vraagt GS nadrukkelijk, het ontwerp-PMP (versie december 2003) te agenderen voor een extra vergadering van de commissie op 15 maart a.s.

Wordt geagendeerd voor de extra vergadering van 15 maart 2004.

11. Het procedure/planningschema van de strategische plannen wordt de commissie ter kennisname toegezonden.

Wordt z.s.m. toegezonden.

12. Het plan van aanpak 2005 van de Stichting LaMi wordt t.z.t. ter kennisname aan de commissie gezonden. Dan zal tevens de opname in het Statenwerkplan worden gezien.